

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/236683,CALL-FOR-PAPERS-Ogólnopolska-konferencja-naukowa-Przeciwko-komunistycznej-wladzy.html>
27.02.2026, 14:23

CALL FOR PAPERS: Ogólnopolska konferencja naukowa „Przeciwko komunistycznej władzy. Polskie doświadczenia lat 1944-1989” - Łódź, 11-12 czerwca 2026 r.

Oddziałowe Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi zaprasza do udziału w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Przeciwko komunistycznej władzy. Polskie doświadczenia lat 1944-1989”, która odbędzie się w dniach 11-12 czerwca 2026 r. w Łodzi.

[Komunizm Solidarność](#)

11.06.2026

Konferencja naukowa „Przeciwko komunistycznej władzy. Polskie doświadczenia lat 1944-1989” ma na celu wieloaspektową refleksję nad zjawiskiem sprzeciwu wobec władzy komunistycznej w Polsce, ujmowanego w perspektywie historycznej, społecznej, politycznej i kulturowej. Punktem wyjścia dla proponowanych rozważań jest rok 1944 i jego dalekosiężne konsekwencje – moment zapoczątkowania nowego porządku politycznego, który na dziesięciolecia zdeterminował relacje między państwem a społeczeństwem, opierając je na przemocy, represji oraz systemowym ograniczeniu podstawowych praw i wolności obywatelskich.

Sprzeciw wobec władzy komunistycznej przybierał różnorodne formy i natężenie, znane w historiografii jako tzw. polskie miesiące. Proces ten w perspektywie długiego trwania doprowadził do upadku systemu komunistycznego w Polsce, choć wydarzenia te miały charakter wyjątkowy i były ograniczone czasowo, osadzone w szerszym kontinuum postaw oporu, konformizmu i negocjowania przestrzeni wolności.

Istotnym obszarem rozważań będzie również rola Kościoła katolickiego i innych wspólnot religijnych jako przestrzeni oporu, mediacji i budowania tożsamości społecznej, a także znaczenie emigracji politycznej i środowisk polskich na uchodźstwie, które stanowiły ważne zaplecze intelektualne, polityczne i kulturowe sprzeciwu wobec reżimu komunistycznego.

Konferencja podejmuje także problematykę sprzeciwu w wymiarze kulturowym i symbolicznym, ze szczególnym uwzględnieniem kultury alternatywnej, kontrkultury i niezależnych praktyk artystycznych funkcjonujących poza oficjalnym obiegiem. Przedmiotem refleksji będą m.in. subkultury młodzieżowe, muzyka niezależna i scena alternatywna, teatr offowy, sztuka awangardowa, performance i działania efemeryczne, a także język buntu wyrażający się poprzez ironię, groteskę, absurd i prowokację. Ważnym polem analiz stanie się również przestrzeń miejska jako obszar oddolnych praktyk kontestacyjnych – od napisów i symboli na murach po nieformalne miejsca spotkań i wymiany idei.

Celem konferencji jest nie tylko rekonstrukcja wydarzeń, struktur i form sprzeciwu wobec władzy komunistycznej, lecz także ukazanie ciągłości tradycji oporu, przemian w rozumieniu odpowiedzialności obywatelskiej oraz zmieniających się strategii walki o społeczną i polityczną podmiotowość.

Przykładowe obszary tematyczne:

- Powojenna rzeczywistość – polityczne i zbrojne formy walki z nową władzą
- Społeczeństwo wobec władzy: opór, przystosowanie i konformizm
- Od społecznych buntów do „Solidarności”
- Jednostka w stanie wojennym
- Kościół katolicki wobec władzy komunistycznej
- Propaganda, cenzura i alternatywne obiegi komunikacji
- Emigracja polityczna i środowiska polskie na uchodźstwie
- Antysystemowcy – alternatywa i awangarda w kulturze i sztuce
- Język buntu i sprzeciw symboliczny
- Przestrzeń miejska jako pole działań kulturowych i kontestacyjnych

Lista zagadnień ma charakter otwarty – organizatorzy zachęcają również do zgłaszania propozycji wykraczających poza wskazane obszary, o ile wpisują się one w ogólną tematykę konferencji.

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo wyboru tematów, spośród zgłoszonych propozycji.

Konferencja organizowana w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN „Ruch komunistyczny i aparat władzy 1917–1990”.

Wypełnione zgłoszenia udziału w konferencji (formularz poniżej) organizatorzy będą przyjmować do 10 kwietnia 2026 r.

Zgłoszenia prosimy kierować do:

- Dr Artur Kuprianis, tel. [+48 42 616 27 37](tel:+48426162737), mail: artur.kuprianis@ipn.gov.pl
- Dr Bartosz Janczak, tel. [+48 42 616 27 37](tel:+48426162737), mail: bartosz.janczak@ipn.gov.pl
- Dr Ewelina Ślázak, tel. [+48 42 616 27 37](tel:+48426162737), mail: ewelina.slazak@ipn.gov.pl

Organizatorzy przewidują wydanie publikacji pokonferencyjnej w formie tomu studiów, w związku z czym prelegenci będą zobowiązani do dostarczenia artykułów naukowych dostosowanych do instrukcji wydawniczej IPN do 31 października 2026 r.

Organizatorzy nie przewidują opłaty konferencyjnej, zapewniają referentom bezpłatny nocleg i wyżywienie. Pracownicy IPN rozliczają udział w konferencji w ramach delegacji służbowych.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Łódź

Łódź

komunizm, Solidarność

Konferencja naukowa

Logo IPN

Pliki do pobrania

[Formularz zgłoszeniowy „Przeciwko komunistycznej władzy. Polskie doświadczenia lat 1944-1989” \[11-12 VI 2026 r.\] \(docx, 81.85 KB\)](#)